

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are **compulsory**.
  2. All questions carry **equal** marks.

- Q.1** Attempt **any two** of the following:
- a. What is meant by agriculture? State the features of agriculture.
  - b. Explain the significance of agriculture in Indian economy.
  - c. State the cause of low agriculture productivity in India.
- Q.2** Attempt **any two** of the following:
- a. Explain the natural characteristics of land in India.
  - b. What is soil testing? Explain the ideal method of sample taking for soil testing.
  - c. Define the term of soil erosion and state the causes of soil erosion.
- Q.3** Attempt **any two** of the following:
- a. Explain the various types of organic fertilizers.
  - b. Explain the significance of inputs in agricultural sector.
  - c. State the importance of organic fertilizers in crop productivity.
- Q.4** Attempt **any two** of the following:
- a. Define 'Farm Business Management' and explain its principles.
  - b. What is capital? Explain the importance of capital in agriculture.
  - c. State the nature of farm Business Management.
- Q.5** Write short note on **any two** of the following:
- a. Nature of Agriculture
  - b. Types of soil erosion
  - c. Bacterial manure
  - d. Chemical fertilizers

*****

(मराठी रुपांतर)

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ. शेती म्हणजे काय? शेतीची वैशिष्ट्ये सांगा.
ब. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्व स्पष्ट करा.
क. भारतीय शेतीच्या अल्प उत्पादकतेची कारणे सांगा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ. भारतातील जमिनीची प्रमुख गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब. माती परीक्षण म्हणजे काय? माती परीक्षणासाठी नमुना घेण्याची आदर्श पद्धत स्पष्ट करा.
क. जमिनीच्या धुपेचा अर्थ सांगून जमिनीच्या धुपेची कारणे सांगा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ. सेंद्रिय खतांचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब. कृषी क्षेत्रात कृषी आदानांचे महत्व स्पष्ट करा.
क. सेंद्रिय खतांचे पिक उत्पादकतेच्या दृष्टीने महत्व सांगा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ. कृषी व्यवसाय व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून त्याची तत्वे स्पष्ट करा.
ब. भांडवल म्हणजे काय? शेती व्यवसायात भांडवलाचे महत्व स्पष्ट करा.
क. कृषी व्यवसाय व्यवस्थापनाचे स्वरूप सांगा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
अ. शेतीचे स्वरूप
ब. जमिनीच्या धुपेचे प्रकार
क. जीवाणू खते
ड. रासायनिक खते

*****